OPENBAAR

Besluitenlijst Oordeelvormende vergadering van 11 april 2023 -Zaal Lintelo
Aanvang: 19.30 uur

Aanwezig:	**Voorzitter:** de heer Polman
	De leden: Agendapunt 2: de heren Belterman, Ebbers, Rijks, Weevers, Hollema, Holtman, Koskamp Agendapunt 3: de heren Belterman, Ebbers, Rijks, Weevers, Hollema, Holtman, Koskamp Agendapunt 4: mevrouw Kraaijenbrink, de heren Hüning, Rijks, Wevers, Hollema, Holtman en Koskamp.
	Namens het college: wethouder Groters en de heer Eskes
	Griffier: de heer Fiering

1. Opening.
De voorzitter opent de vergadering en heet een ieder welkom.

2. Voorstel tot instemmen met Akkoord van Groenlo 3.0	

Eerste termijn.

De heer Belterman zegt dat het goed is dat het Akkoord van Groenlo herijkt is en realistische doelstellingen zijn opgenomen om te komen tot een energie neutrale Achterhoek in 2050. Er is rekening gehouden met de huidige stand van zaken waardoor er haalbare en betaalbare doelstellingen voorliggen. Het uitvoeringsprogramma wordt met belangstelling afgewacht.

De heer Weevers zegt dat dit akkoord de doelstelling om energie neutraal in de Achterhoek te zijn met 20 jaar naar achteren wordt geschoven zonder onderbouwing en tussendoelen. Spreker vindt dit onverantwoord. Er is geen tijd meer om zaken vooruit te schuiven. Het ondergraaft ook het vertrouwen in de politiek. Tien jaar geleden zijn de doelstelling voor 2030 vastgesteld. Er is te weinig gedaan en daarom wordt het doel niet gehaald. Het komt vreemd over om de doelstelling naar 2050 door te schuiven. Stel dat dit met woningbouw zou gebeuren. Dit is een verkeerd signaal naar de samenleving. Iedereen moet bijdragen aan de energietransitie. De lokale overheid neemt de tijd tot 2050. Dat demotiveert enorm. Er moeten aanpassingen worden aangebracht aan dit Akkoord.
Vier discussiepunten.

a. Het IPCC is duidelijk. Dit decennium moet de uitstoot van klimaatgassen drastisch verminderen. Er is geen tijd meer om vooruit te schuiven.
b. Wat kunnen we doen? Wij lopen aan tegen de weerbarstige praktijk. Veel mensen, bedrijven en instellingen denken nog steeds dat het niet zo'n vaart zal lopen en wachten af. De lokale overheid moet het eerlijke verhaal vertellen over het klimaat. Dat moet het eerste punt zijn van dit Akkoord. Een amendement wordt overwogen.
c. Voorgesteld wordt om het instellen van een burgerraad klimaat op te nemen in het Akkoord.
d. Stel als overheid duidelijke mijlpalen op. Vul de doelstelling om in 2050 klimaatneutraal te zijn aan met tussendoelen: 60% CO2 reductie in 2030 en 80% in 2040.

De heer Hollema zegt dat in 2019 een motie door zijn fractie is ingediend om het Akkoord van Groenlo af te stemmen op het landelijk Klimaat Akkoord. Enkele partijen stemden toen tegen. Zijn fractie is verheugd dat dit alsnog is gebeurd. Teleurstellend is dat meer dan één jaar is gedaan om dit A4-tje op te stellen en dat nu pas begonnen wordt met het uitvoeringsprogramma. Dit is geen akkoord maar een intentieverklaring om samen te werken. Samenwerken is goed maar noem het gaan akkoord.
Discussiepunt.

a. Dit akkoord wordt elke twee jaar geüpdatet. Ook de RES wordt elke 2 jaar geüpdatet. De transitie warmte wordt elke 5 jaar geüpdatet. Er zijn veel dubbelingen. Kan dit niet gecombineerd worden?

De heer Holtman zegt dat er veel wordt gedaan in het kader van klimaat. Dat er wat moet veranderen, daar zijn veel mensen wel van overtuigt. De indruk bestaat dat de meerwaarde van dit Akkoord is achterhaald. Indertijd is het Akkoord opgesteld. Nu zijn we jaren verder en is er naar de mening van de fractie een mismatch tussen het Akkoord en de nieuwe plannen en ontwikkelingen. Het is goed dat dit Akkoord wordt ondertekend maar stel geen capaciteit beschikbaar voor het opstellen van een uitvoeringsprogramma. Er gebeurt nl al veel. Afgevraagd wordt of de schaarse ambtelijke capaciteit hiervoor moet worden ingezet. Deze capaciteit kan beter ingezet worden voor de gemeentelijke plannen. Overigens vindt spreker dit geen akkoord. In het Akkoord staat dat een RES 1.0 wordt uitgevoerd. Hij vraagt aan de wethouder wat de haalbaarheid van RES 1.0 is. Deze wordt namelijk betwist.
De heer Koskamp vraagt zich af hoe de doelstellingen gehaald worden als het tijdspad wordt verlengd. Hoe blijft Aalten voorloper op deze manier. Geef het verlengen van het tijdspad de gemeente wel voldoende druk om aan de slag te gaan. Wordt de druk hiermee niet van de ketel gehaald? Aalten moet zich meer concentreren op de uitvoering dan het maken van plannen. Er moet een balans worden gevonden tussen iets snel realiseren en de realiteit. Eensgezindheid is lastig. Het eerlijk verhaal is prima maar dan wel met realistische doelen.
De heer Rijks zegt dat doelen in het Akkoord van Groenlo streefdoelen zijn. Toen is al aangegeven dat door verschillende oorzaken het Akkoord t.z.t. bijgesteld moet worden. Dat ligt nu voor. Dat is ook nodig. Het uitvoeringsprogramma wordt afgewacht. Dit is een regionaal akkoord. De overige deelnemende gemeenten hebben al ingestemd met dit Akkoord. Eventuele aanpassingen betekent dat dit Akkoord in alle overige gemeenten opnieuw in procedure moet worden gebracht.
De heer Ebbers vraagt zich af wat de toegevoegde waarde van dit document is. In dit Akkoord wordt uitgegaan van RES 1.0 terwijl RES 2.0 binnenkort in de raden wordt behandeld. Moet dit akkoord opnieuw worden aangepast? Er is al veel beleid vastgesteld. De gemeente moet zich bezig gaan houden met de uitvoering van de plannen.

Reactie college.
Wethouder Groters zegt dat het college ook van mening is dat er nog veel moet gebeuren. Het IPCC rapport geeft dat ook aan. De Regio Achterhoek zag jaren geleden al dat er samengewerkt moest worden. De ambitie van de Regio Achterhoek was te hoog en niet reëel. Er is de afgelopen 10 jaar veel bereikt maar gebleken is dat de doelstellingen niet reëel zijn. Vandaar een nieuw Akkoord. Het was een lastig traject om te komen tot een nieuw Akkoord. Wat moet er wel en wat moet er niet in, wat zijn wel reële doelstellingen e.d. Er moet wel vooruitgekeken worden. In het uitvoeringsprogramma worden de actiepunten benoemd. T.a.v. de dubbelingen m.b.t. de updates wordt opgemerkt dat het wel verschillende onderwerpen zijn. De onderwerpen raken en overlappen elkaar. De overige deelnemende gemeenten hebben al ingestemd met het Akkoord. Een wijziging van het Akkoord betekent dat het Akkoord opnieuw moet worden besproken met de andere deelnemende gemeenten. De deelnemende raden moeten in dat geval opnieuw een besluit nemen. Nadat alle raden hebben ingestemd met het Akkoord kan gestart worden met de uitvoeringsprogramma. Zijn inziens kan de capaciteit beter ingezet worden om het uitvoeringsprogramma op te stellen. Hij raadt een amendement af en geeft in overweging om de ambities van Aalten in het plan van aanpak duurzaamheid te zetten. Het is de bedoeling dat het uitvoeringsprogramma voor de zomer gereed is. In het uitvoeringsprogramma komen concrete plannen en wordt in de raden van de deelnemende gemeenten besproken.
De heer Holtman zegt dat in het Akkoord staat dat RES 1.0 wordt uitgevoerd. In de beantwoording wordt aangegeven dat afgevraagd wordt of de doelstellingen van RES 1.0 worden gehaald. Wat is dan de meerwaarde van dit Akkoord? Kunnen we de tijd dan niet beter besteden aan de uitvoering van wettelijke taken. Uitvoering geven aan RES 1.0 is het enige concrete punt in het Akkoord. Er had naar zijn mening meer concrete doelstellingen in het Akkoord opgenomen moeten worden. Dat wordt gemist.
Wethouder Groters zegt t.a.v. RES 1.0 dat dit bod is gedaan en dat willen de gemeente ook realiseren. Echter de gemeenten zijn afhankelijk van diverse factoren. De problematiek rond de netcongestie was indertijd van het opstellen van het RES 1.0 nog niet bekend. De oplossing is nu ook nog niet bekend. Liander en Tennet moeten wel meewerken.
De heer Holtman vraagt zich af waarom in het Akkoord niet is opgenomen dat 1,35 TWh wordt geleverd onder bepaalde voorwaarden zodat Tennet en Liander aan de slag moeten.
Wethouder Groters zegt dat het RES leidend is ten aanzien van de energieopwekking. Het Akkoord gaat ook over energiebesparing. Hij merkt op dat hij zijn best gaat doen om in het uitvoeringsprogramma, het instellen van een burgerraad klimaat wordt opgenomen. Hij is geen voorstander om dit in het Akkoord op te nemen. Ten aanzien van de updates merkt hij op dat de updates van het RES een landelijke regelgeving is. De andere lokale updates kunnen waar mogelijk op elkaar worden afgestemd.
De heer Hollema vraagt of er bij het RES geen bijlage gevoegd kan worden in plaats afzonderlijke notities zodat alles in een keer kan worden behandeld.

Wethouder Groters vindt dat de genoemde tussendoelen voor 2030 en 2040 niet in het Akkoord moeten worden opgenomen. Reële doelen voor Aalten kunnen in het plan van aanpak van duurzaamheid worden opgenomen.
De heer Rijks merkt op dat het Akkoord van Groenlo voor Aalten geen belemmeringen opleveren om zelf meer tussendoelen te stellen. Aalten mag andere activiteiten ontplooien om de energietransitie te realiseren.

Discussiepunten.

a. Er is geen tijd meer om de problematiek voor uit te schuiven.
b. De lokale overheid moet het eerlijke verhaal vertellen over het klimaat.
c. Burgerraad klimaat instellen.
d. Regionale tussendoelen opnemen voor 2030 en 2040
e. Kunnen updates van verschillende onderwerpen gecombineerd worden.

Tweede termijn.

Discussiepunt. Er is geen tijd meer om de problematiek voor uit te schuiven.
De heer Weevers zegt dat uit het rapport van het IPCC duidelijk blijkt dat de opwarming van de aarde veel sneller gaat dan iedereen dacht. Waarschijnlijk wordt over 10 jaar al het internationale doel van 1,5 graad gehaald. Dit decennium moet de uitstoot van klimaatgassen drastisch worden teruggebracht. Hogere opwarming van 1,5 graad zorgt voor versterking van de effecten. Bossen en oerwouden sterven af en oceanen verzuren waardoor veel minder CO2 wordt opgenomen. Permafrost verdwijnt waardoor methaangassen vrijkomen. De effecten die nu al zichtbaar zijn, zullen alleen maar toenemen. Om onze beschaving te redden moeten nu maatregelen worden genomen en moeten de doelen niet 20 jaar naar achteren worden geschoven.
De heer Hollema zegt dat het gaat om de uitvoering. Het eerlijke verhaal is niet dat de doelen twintig jaar naar achteren worden geschoven. Dat zijn appels met peren vergelijken. Het ene doel is het andere niet. Deze ruis veroorzaakt verwarring. Er wordt gepraat over plannen terwijl het om de uitvoering moet gaan.
De heer Belterman zegt dat het belangrijk is dat het uitvoeringsprogramma wordt opgesteld en daarin kunnen doelen worden gesteld. Gebleken is dat energieneutraal in 2030 niet realistisch is door allerlei factoren.
De heer Rijks zegt dat gewacht moet worden op het uitvoeringsprogramma.
De heer Holtman zegt dat zijn fractie geen vat krijgt op de vraag waar staan we nu, waar willen we naar toe en hoe willen we dat bereiken. Hij constateert dat dit niet het belangrijkste thema is in het gemeentehuis. Is dat een verwijt van onszelf of ligt dat aan andere factoren? Is het onwil, onkunde of gewoon niet willen? Laten we op zoek gaan naar een gulden midden weg. Overigens wordt er al erg veel gedaan.
De heer Weevers worstelt ook met deze vraag. Zijn oproep gaat niet over het uitvoeringsprogramma. De overheid moet blijven vertellen dat het noodzakelijk is dat er nu maatregelen moeten worden getroffen. Dat moet naar iedereen worden verteld. Er gebeurt nog te weinig en te langzaam. Het besef dat er meer moet gebeuren ontbreekt naar zijn oordeel.
De heer Hollema zegt dat in de raad het aardgasvrij maken van woningen is besproken. Voorgesteld is om dit ambitieuzer aan te pakken. Daar was de heer Weevers op tegen. De urgentie zoals de heer Weevers aangeeft. wordt wel onderschreven. De indruk bestaat dat de heer Weevers wil vasthouden aan de doelstelling voor de Achterhoek om in 2030 energie neutraal te zijn.
De heer Weevers wijst erop dat hij dit niet heeft gezegd. Wat hij mist is het urgentiebesef.
De heer Belterman zegt dat naar zijn mening het urgentiebesef er wel is. Het gaat wel om een complexe materie. Het gaat inbreken op keuzes van mensen en in hoeverre heeft de gemeente daar invloed op. Dat is erg lastig. In hoeverre kan de gemeente dat doen en op welke wijze. Het Akkoord gaat de samenwerking aan met de drie O's om kansen op te pakken en mogelijk te versnellen. Natuurlijk gaat het niet altijd snel genoeg.
De heer Hollema zegt dat de heer Weevers akkoord is gegaan met het RES 1.0 en de notitie warmte. Deze inhoudelijke punten zijn in het Akkoord opgenomen. Waarom is hij dan tegen dit Akkoord? Dit is het eerlijke verhaal
De heer Weevers zegt dat het klimaat in gevaar is. Daar moet aan gewerkt worden.
De heer Rijks zegt dat het RES wordt afgestemd op het Akkoord van Groenlo en andersom. Zij passen nu weer bij elkaar. Dat is nu aan de orde. Dit Akkoord is het eerste deel.

Discussiepunt: De lokale overheid moet het eerlijke verhaal vertellen over het klimaat.
Dit is voldoende besproken.

Discussiepunt: burgerraad klimaat instellen.
De voorzitter wijst erop dat de wethouder toegezegd heeft zich in te zetten om dit mee te nemen in het uitvoeringsprogramma
De heer Holtman verzoekt het college om kaders en aandachtspunten met betrekking tot het instellen van een burgerraad te formuleren. Voorkomen moet worden dat er voor elk onderwerp een burgerraad wordt ingesteld.
Wethouder Groters zegt toe dat dit schriftelijk wordt beantwoord.

Discussiepunt: regionale tussendoelen opnemen voor 2030 en 2040.
De heer Weevers zegt dat steeds wordt aangegeven dat gewacht wordt op het uitvoeringsprogramma. Ook in dit kader wordt het urgentiebesef gemist. Hij pleit ervoor om deze tussendoelen op te nemen. Het Akkoord van Groenlo heeft het referentiepunt 1990. Dus in 2030 60% CO2 reductie t.o.v. 1990 en 80% in 2040 t.o.v. 1990.
De heer Holtman vraagt of deze tussendoelen meetbaar en haalbaar zijn? Wordt met de huidige inzet de doelstelling gehaald?
De heer Weevers zegt dat er diverse landelijke rekenregels o.g.v. de CO2-uitstoot van het gas- en elektriciteiverbruik berekend kunnen worden. Het is nog niet bekend wat er in het uitvoeringsprogramma komt te staan. De uitgangspunten van het Akkoord zijn mager en er moet een tandje bij. Dat beseft het college ook.
De heer Hollema zegt dat zijn fractie alleen concrete doelen wil opnemen als het meetbaar is. De uitvoering van het RES is een flinke opgave. Hierbij hoort alle urgentie en die is er niet altijd. Hij voelt er weinig voor om zo maar doelen op te nemen zonder dat het gelinkt is aan bestuurlijke aspecten en zonder dat het gemonitord kan worden. Dan is er sprake van elkaar bezighouden en weg blijven van de uitvoering. Het moet ergens op gebaseerd zijn.

Discussiepunt: Kunnen updates van verschillende onderwerpen gecombineerd worden.
De heer Hollema geeft aan dat het wenselijk is dat alle één keer wordt gerapporteerd zodat er geen dubbelingen ontstaan.
De heer Rijks zegt dat de bedrijfsvoering efficiënt moet zijn.
De heer Belterman pleit ervoor om dergelijke zaken samen te voegen zodat het voor iedereen overzichtelijk wordt.
De heer Holtman roept het college op om alles op een grote stapel te gooien en te bekijken wat Aalten echt belangrijk vindt. Het thema duurzaamheid is steeds groter geworden. Wat gaat Aalten jaarlijks doen en op welke wijze. Een soort actiepunten plan opstellen.
De heer Belterman geeft aan dat het goed is om speerpunten voor de komende jaren te benoemen.
De heer Holtman zegt dat de kans bestaat dat het RES 1.0 niet wordt gehaald. Dit staat wel in het Akkoord. Daarnaast komt RES 2.0 eraan. Wat is dit Akkoord nog waard?
De heer Belterman zegt dat het RES 1.0 nu van toepassing is voor het Akkoord van Groenlo. Het voorliggende document is een intentieverklaring om samen te werken. Het huidige Akkoord is gebaseerd op het eerdere Akkoord, maar de inhoud is gewijzigd.
De heer Hollema wijst er nogmaals op dat de RES 2.0 leidend is. Daar wordt de regio aan gehouden. De provincie heeft een Plan Mer aangekondigd met zoeklocaties. Er zullen lastige keuzes gemaakt moeten worden. Dat is wat voorligt en dat is wat nodig is.
De heer Holtman: Dat is precies wat ik bedoel. We verplichten ons wel.
De heer Rijks: Als wij akkoord gaan met het Akkoord van Groenlo dan streven wij naar hetzelfde. Wij hebben samen een Akkoord en geven het college de opdracht om hiermee aan de slag te gaan. Als je het Akkoord niet wilt onderschrijven kun je er altijd nog mee instemmen. Wij denken dat wij dit Akkoord goed kunnen onderschrijven want het past bij het RES. Naar het uitvoeringsprogramma gaan wij straks kritisch kijken.
De heer Ebbers: Waar het omgaat is, dat we met de Achterhoekse gemeenten even de neuzen dezelfde kant op zetten. Welke ambitie wij zelf hebben, kunnen we altijd nog zelf beslissen. Het gaat erom dat we met het Akkoord van Groenlo geen roepende in de woestijn worden. Dat we met de Achterhoekse gemeenten afspreken dat we duurzaam willen worden.
De heer Holtman: Er staat in dat we de RES 1.0 gaan halen. Dan stellen wij de vraag; gaan we dat halen? Gaan we dan een Akkoord vaststellen wat we niet gaan halen?
De heer Weevers: Telkens komt het woordje ‘haalbaar’ tevoorschijn. Wat haalbaar is bepalen we voor een groot deel zelf. Dan komt de vraag, vinden wij ‘haalbaarheid’ belangrijker of willen wij een doel bereiken? We moeten ons richten op het doel en moeten gewoon alles op alles zetten. Misschien moeten we dan een ander beleid gaan voeren maar de doelen zijn belangrijker dan het beleid. Het beleid

moet het doel haalbaar maken. Misschien moeten we het uitnodigingskader aanpassen om de RES 1.0 te halen. Dat doel staat centraal in onze ogen. Dat doel hebben we gezamenlijk vastgesteld.

Conclusie.
De voorzitter concludeert dat er een toezeggingen zijn gedaan:

- College gaat zich inspannen om het instellen burgerraad klimaat zo mogelijk op te nemen in het uitvoeringsprogramma
- Kaders en aandachtspunten met betrekking tot het instellen van een burgerraad te formuleren. Dit wordt schriftelijke beantwoord door het college.

<u>De voorzitter</u> concludeert dat dit voorstel als bespreekstuk naar de raadsvergadering van 25 april 2023 gaat omdat er een amendement of motie is aangekondigd.

3. Voorstel tot vaststellen van de Update van het Plan van Aanpak duurzaamheid.

Eerste termijn.

<u>De heer Ebbers:</u> Het is een hele opsomming van duurzaamheidsmaatregelen. Het geeft eenduidige informatie over hoeveelheden wat er nu allemaal gedaan wordt binnen de gemeente in het kader van duurzaamheid. In het Uitnodigingskader Zon en Wind viel ons op dat de ambitie voor een energie neutrale gemeente wel wat ambitieuzer werd voorgesteld. Dat komt natuurlijk doordat Liander nu een beetje zand in de molen gooit i.v.m. de netcongestie. Wat wij missen in deze update is een spoorboekje van wat de ambitie was, waar we op dit moment staan en wanneer we wat willen gaan bereiken. Kunt u daar een goed overzicht van geven? De ontwikkelingen op het gebied van de warmtetransitie zijn vrij summier. O.a. het plan van Dinxperlo-Oost dat vorig jaar is begonnen. Hoe staat het hiermee en wat zijn de verdere plannen. Ook missen we een jaarlijkse stand van de biodiversiteit, klimaatadaptatie, waterhuishouding etc. In de update wordt alleen aangemerkt naar de stand van zaken van de nota's en de kadernota's Geen wijziging van beleid als de doelen niet gehaald worden. Moet de staat van biodiversiteit, klimaatadaptatie etc. hier geen plek in krijgen in deze update. Waar staan we, moet het bijgesteld worden, halen we onze doelen? Moeten we deze update wel vaststellen of ter kennisgeving aannemen? Er staat weinig beleid in voor de toekomstige tijd. De nota's, de uitvoeringsnota's, en de kadernota's die moeten vastgesteld worden. Heeft het college nog iets gedaan met het Rekenkamer rapport over de duurzaamheid? Hiervan is ook niets terug te lezen in deze update. Voor nu geen discussiepunten.

<u>De heer Rijks:</u> De fractie van GemeenteBelangen is blij met deze update. Dit is een richtinggevend stuk. Welke kant willen we op. Het is zeer uitgebreid. In hoeverre merkt de wethouder dat de burger al wat enthousiaster wordt over de stappen die gezet worden door de gemeente? Het is een wirwar van informatie voor de burger. Wij kunnen akkoord gaan met het voorstel en hebben geen discussiepunten.

<u>De heer Koskamp:</u> Hoe zit het met de bewustwording bij de inwoners van Aalten. De gemeente als organisatie doet al heel veel. Het is een uitgebreide update. Een goede samenvatting maar het heeft heel veel raakvlakken met heel veel andere plannen. Wij concluderen, na het lezen van de update, dat Aalten wel op de goede weg is. Geen discussiepunten.

<u>De heer Holtman:</u> Er ligt een uitvoerig plan voor. Er gebeurt enorm veel. We hebben stappen gezet en zijn bewust geworden van de nut en noodzaak. Het is goed dat de tussendoelen zijn opgenomen, maar acties en doelen wordt nog weleens door elkaar gehaald. Verzoek om dit in een volgende update te scheiden of te concretiseren. De fractie van de ChristenUnie heeft wel behoefte aan inzicht. Is het mogelijk een eenvoudig overzicht aan te brengen in deze materie? Een A4tje. Wij zien door de bomen het bos niet meer. In het stuk staat: "voor het grondgebied van de gemeente Aalten is in de RES ingezet op de vervanging van de bestaande windmolens in het gebied Hagenwind". Wat is de betekenis van die zin? Een tijd geleden hebben we een bijdrage gekregen van initiatiefnemers die zeggen: "wij gaan voorlopig helemaal niet vervangen". Kan het afgedwongen worden, of moeten wij hier geld voor uittrekken? Of op een andere manier dit aanjagen? We kunnen een aantal elementen uit het plan niet goed plaatsen. Zoals energiearmoede 3.10. Fijn dat al die dingen gebeuren, maar hoe zich dit nu verhoudt t.a.v. het plan van aanpak duurzaamheid konden wij niet peilen. De doelen, in hoofdstuk 8 staat: "landelijke reductie van broeikasgassen en Aalten wil energieneutraal zijn". Zijn dit dezelfde dingen of moeten wij hier onze doelstellingen nog op aanscherpen?

<u>De heer Hollema:</u> Er gebeurt steeds meer op duurzaamheid, daar zijn wij positief over. Als geheel zijn we sinds 2019 met het plan van aanpak duurzaamheid bezig en we proberen ieder jaar feedback te geven om wat te verbeteren. Vorig jaar nog een motie ingediend die door de vorige wethouder is overgenomen. Daarin riepen we op, als je de doelen niet haalt dan een kwalitatieve knelpunt analyse opnemen. Er is helaas in onvoldoende mate opvolging gegeven aan dat punt. Een knelpunt wordt helder genoemd, bv. aardgasverbruik gaat niet achteruit, maar er wordt geen voorstel gedaan, geen onderzoek, geen analyse.

Dat is een groot knelpunt, dus daar moeten we iets mee. Dat wil niet zeggen dat we het meteen kunnen oplossen of dat het eenvoudig is. Maar dit wil nog niet zeggen dat we het niet moeten onderzoeken. Tussendoelen 2026. Soms zijn het acties, soms zijn het doelen. In het uitvoeringsprogramma is aangegeven dat bepaalde dingen niet uitgewerkt zijn, maar dat komt in het plan van aanpak duurzaamheid. Dus dan zijn dit nu eigenlijk de acties vanuit het uitvoeringsprogramma. Wij kunnen hier geen touw aan vast knopen. Als er wel een concreet doel staat of getal, dan is het niet altijd helder hoe dit dan gemonitord wordt. Dan hebben we er niet zoveel mee, want wat kun je er dan mee? Wij willen informatie uit openbare bronnen. Het moet helderder, er moet meer focus komen. Dit is echt niet waar we moeten zijn. Vragen n.a.v. de schriftelijke vragen. Vraag 1. De fractie van de VVD vroeg naar de transitievisie warmte en het uitvoeringsplan. In de antwoorden staat dat het wel 8 jaar kan duren tussen de start van het uitvoeringsplan en de uiteindelijke realisatie. Wij hebben begrepen dat we gekozen hadden voor kleine buurtjes i.p.v. grote woonwijken. Die gingen in korte cycli van 3 jaar oppakken. Waarom wordt er nu over 8 jaar gesproken? Vraag 2. In de antwoorden is helder gemaakt waar het doel, 2000 woningen vandaan komt. Het gaat om bestaande woningen. Vallen alle woningen die vanaf 2017 verplicht aardgas loos vrij gebouwd zijn, daarbuiten? Gaat het alleen om bestaande woningen? Hoe gaat u dat monitoren? Graag een verheldering. Gaan we jaar op jaar zien hoeveel woningen dat zijn? Discussiepunten: Het is niet duidelijk waar het college op af te rekenen is. Update is niet consistent, dubbellingen met andere beleidstukken. Moeten we niet verder onderzoek doen op het aardgasverbruik? Dit komt nu concreet naar voren, maar blijft wat liggen. Moeten we daar niet iets mee? We willen het ook graag hebben over Hagenwind. In ons tussendoel staat een overleg met Hagenwind. De RES stelt dat in 2025 vergunningen moeten worden verleend. Dat is wel wat anders en een stuk substantiëler.
De heer Weevers: De wet komt er steeds beter uit te zien. Met mooie en in principe duidelijke schema's. Inhoudelijk zijn we wel wat teleurgesteld, met name dat we missen dat er geen knelpuntenanalyses en succesanalyses instaan. Juist die analyses zijn nodig om te bepalen welke acties er nodig zijn of welke acties kunnen we beter stoppen. Houtstook wordt in de nota nog aangemerkt als duurzame energie. Dat is inmiddels een achterhaald standpunt. Dit zou in de update aangepast moeten worden. Misschien kan de knelpuntenanalyse worden geschaard onder een meer wetenschappelijke analyse van duurzaamheid en de analyse daarvan. Waarin we een scherper onderscheid moeten maken tussen de doelstelling, subdoelstelling, maatregel, resultaat en effect. Zo'n knelpuntanalyse hadden wij ook verwacht rond windenergie. Bv. t.a.v. Hagenwind. Wij verwachten een analyse met welke molens het wel haalbaar zou zijn en aan welke voorwaarden moeten wij als gemeente dan voldoen om Hagenwind wel die stap te laten zetten. En misschien moet dan het uitnodigingskader wel aangepast worden. Wij zouden graag een aanvullende knelpuntenanalyse willen zien van de windproblematiek.
De heer Belterman: Fijn dat er een update ligt om een beeld te krijgen van de stand van zaken voor heel veel onderdelen. We zien dat het verbetert wordt en punten worden meegenomen. Er wordt al van alles gedaan maar er ligt ook een opdracht op dit vlak. Wij zien een parapluplan waarin heel veel dingen samen komen en dat maakt het soms lastig. De update zou op een aantal vlakken nog duidelijker en concreter kunnen. Discussiepunt: Wat willen we als raad in deze update opnemen en welke verwachtingen hebben we daarbij? We willen graag een heel overzichtelijke update hebben. A4tje werd al gesuggereerd. Wat is de stand van zaken op een onderwerp, welke doelen hebben we, formuleer die SMART zodat het meetbaar wordt en opgevolgd kan worden en welke acties hebben we dan nodig om aan de slag te gaan. Zodat we echt weten, waar staan we, waar willen we naar toe en hoe kunnen we dit goed opvolgen. Misschien een externe partij eens mee laten kijken. Vraag: Wat zijn nu de speerpunten voor de komende jaren – met 1 of 2 voorbeelden. Dat zou helpen om – zoals ook eerder is genoemd – het helder en duidelijk te maken en een analyse te krijgen waar de knelpunten liggen.

Vragen:

- Overzicht spoorboekje – ambitie – nu- wanneer wat.
- Stand van zaken plan van Dinxperlo-Oost.
- Moet de staat van biodiversiteit, klimaatadaptatie etc. hier geen plek krijgen in de update?
- Heeft het college nog iets gedaan met het Rekenkamer rapport over duurzaamheid.
- Wordt burger al enthousiaster door stappen die gezet worden door de gemeente? Bewustwording.
- Betekenis van de zin; in de RES ingezet op de vervanging van de bestaande windmolens Hagenwind.
- Hoe verhoudt zich energiearmoede t.a.v. het plan van aanpak duurzaamheid.
- Landelijke doelstelling is de reductie van broeikasgassen en in Aalten is het tussendoel energieneutraal worden. Is dit hetzelfde of moeten wij hier de doelstellingen nog op aanscherpen.

- Waarom wordt er nu van 8 jaar tussen uitvoeringsplan en de realisatie m.b.t. de transitievisie warmte gesproken.
- Verheldering of alle woningen die vanaf 2017 verplicht aardgasloos vrij gebouwd zijn buiten de 2000 bestaande woningen vallen en hoe wordt dit gemonitord?
- Wat zijn nu de speerpunten voor de komende jaren – met 1 of 2 voorbeelden.

Reactie college.
Wethouder Groters: Het zijn gigantisch veel projecten. We hebben de update gezien als een soort paraplu over alle projecten heen die een bijdrage leveren aan de duurzaamheid in de gemeente Aalten. We doen heel veel. Bovenliggend doel is om die Co2 reductie voor elkaar te krijgen. Gelukkig zien we dat het ook wel gebeurt, maar er kan uiteraard nog veel meer. Vandaar dat er allerlei acties lopen. We hebben geprobeerd om wat meer duidelijkheid te geven in deze update. Moet je al die punten nu in dit document zetten? We hebben ook nog veel andere documenten. Zoals biodiversiteit, ook daarvan hebben we gezegd dat we een update gaan doen. Moet je dit dan hierin doen of in de biodiversiteitnota. Daar zitten we zelf ook wat mee te worstelen. U heeft het over een A4tje. Graag, maar misschien moeten we dan met elkaar in discussie gaan, wat we dan op dat A4tje hebben staan. Welke grootheden, welke aantallen, welke voortgang willen we dan zien. Als je alles wilt zien wordt het weer een heel groot document. Misschien moeten we met elkaar bepalen van welke 10 punten we jaarlijks de voortgang willen zien. Met de doelstelling, maatregel en wat het effect is geweest. De wijkuitvoeringsplannen, warmtetransitie. We zijn daar afhankelijk van De Woonplaats. De Woonplaats heeft in een aantal andere gemeentes al een aantal pilotprojecten gedaan. Ze liepen en lopen nog niet echt warm om in onze gemeente ook zo'n wijkuitvoeringsplan te beginnen. Wij hadden gehoopt dit in het 1ste kwartaal voor elkaar te krijgen. Het streven is om vóór de zomer een eerste informatieavond te houden in Dinxperlo-centrum oost.
De heer Hollema: U zegt we zijn afhankelijk van De Woonplaats. Het is een gemeentelijke taak. U heeft de verantwoordelijkheid om dit voor elkaar te krijgen.
Wethouder Groters: We hebben de hulp wel nodig van De Woonplaats. Zeker als het gaat om die wijken waar 80% huurwoningen staan. Het rapport over duurzaamheid van de Rekenkamer. We hebben geprobeerd deze update wat inzichtelijker te maken met wat meer grafiekjes erin. Maar het kan altijd beter en daar gaan we ook mee aan de slag. Wat merken de inwoners? Misschien nog te weinig. Spreker geeft als voorbeeld 'de droogte'. Het is soms heel lastig om mensen bewust te laten worden. Acties en doelen beter scheiden. Ook dit gaan we doen. RES. We hebben als college en raad het RES-bod gedaan om in 2030 88 te halen. Wij hebben overleg gevoerd met een aantal partijen. O.a. met Hagenwind. Zij geven aan niet te verwachten vóór 2035 de huidige windmolens te vervangen. Daar hebben we een uitdaging liggen. Dit houdt in dat wij ons bod, dat we hebben staan richting RES voor 2030, op een andere manier moeten gaan opwekken.
De heer Holtman: Kunt u dan aangeven waarom dan wel in dat plan staat dat we gaan inzetten op het vervangen van de bestaande windmolens? Wat is de achterliggende oorzaak dat ze dat niet willen doen?
Wethouder Groters: Toen we het schreven was het nog wel. Het gesprek heeft nadien plaatsgevonden. Het project begint nu geld voor hen te genereren.
De heer Belterman: Wordt daar dan nog een vervolg aan gegeven?
Wethouder Groters: We gaan kijken naar andere opties. Of binnen de gemeente op een andere plek windmolens plaatsen. Maar dat vraagt wel een aanpassing van de uitnodigingskader zon en wind.
De heer Weevers: Daarmee geeft u antwoord op mijn vraag dat er een analyse met oplossingen voor wind moet komen. Heeft u enig idee wanneer u daarmee zou kunnen komen?
Wethouder Groters: Dat wordt dit jaar, want in het RES 2.0 moet dit duidelijk worden.
De voorzitter vraagt of de wethouder nu met een concrete toezegging komt dat er een knelpunten analyse komt in het tweede kwartaal?
Wethouder Groters: Voor wind, voor RES 2.0, ja.
De heer Holtman: In het RES 1.0 staat dat de capaciteit van windenergie enorm moet worden verhoogd. Er staat in dat we moeten inzetten op de vervanging. Dat gaat dus helemaal niet gebeuren en dat we dus straks opnieuw een discussie in de raad gaan hebben over het zon- en windkader. Is dat feitelijk wat u zegt?
Wethouder Groters: Het Akkoord van Groenlo was het bod dat wij voor de regio hebben gedaan.
De heer Holtman: We gaan dus straks een nieuwe discussie voeren in de raad over het 'openbreken' van het uitnodigingskader zon- en wind met eventueel nieuwe zoekgebieden voor nieuwe windenergie voor de gemeente Aalten. Dat is wat u nu zegt?
Wethouder Groters: Ja. Daarnaast lopen er nog twee andere onderzoeken. Het Rijk wil met bepaalde normen komen waaraan de windmolens moeten voldoen. Het kan best zo zijn dat die normen zo zwaar

worden dat er in de hele gemeente Aalten geen windmolens mogen komen. Daarnaast is de provincie bezig met een PlanMer om in de bestaande zoekgebieden te kijken wat daar mogelijk is.
De heer Hollema zegt ook te willen wijzen naar de PlanMer. Daar komt het aan bod en dat is toch de procedure. Daar komt wel uit wat wel of niet kan en onder welke voorwaarden.
Wethouder Groters: Daarnaast speelt in de RES nog het verhaal in hoeverre het Onderstation Dale het allemaal aan kan. Er wordt aangegeven dat Dale eigenlijk vol zit.
De heer Hollema: We hebben met heel veel pagina's van de update zitten worstelen. Nu hebben we het over zaken waar het over gaat. Daar moeten we het over hebben. Dat moet in een update staan en niet allerlei andere dingen. Waarom hebben we het niet gewoon over de daadwerkelijke zaken? De jaarlijkse update.
Wethouder Groters antwoordt dat dit op het moment van schrijven niet bekend was.
De heer Hollema: Dan moet het misschien maar simpeler en korter dat het wel up to date is. Op deze manier houden we elkaar bezig.
Wethouder Groters: Het RES komt hier nog aan bod en dit zullen we zeker in het RES meenemen. Wat onze doelstelling was en wat wel en niet kan. We gaan dit ook in regioverband bekijken. Stel dat in Aalten helemaal niets kan, waar kan dan wat in de regio. .
De heer Hollema: U gaat toch echt niet verwachten dat een andere regio zegt: "zet u die windmolens maar hier neer, omdat Aalten de huidige windmolens pas in 2035 gaat vervangen en niet hoger mogen dan 140 meter.
Wethouder Groters: Als Dale vol zit, dan houdt het gewoon op.
De heer Hollema: Als er nu helderheid wordt gegeven gaan zij aan de bak. Als er geen helderheid wordt gegeven, dan niet.
Wethouder Groters: Die helderheid heeft Liander al. Maar de verzwaring van Dale staat niet eerder gepland dan in 2035.
De heer Holtman: Kunnen we niet nog een keer informeel hier over doorpraten? Wij hebben nog heel veel vragen.
De heer Rijks: Het stuk dat hier nu ligt daar zitten onduidelijkheden in, het is niet compleet. We hebben informatie waarvan gezegd wordt; toen we het stuk schreven wisten we dat nog niet en daarom konden we het niet opnemen. Is het verstandig om het nu te behandelen? Of is het verstandig om het nu even te laten liggen en te proberen om met de info van vanavond het stuk te verfijnen en er dan nog eens een keer met elkaar over te praten?
De heer Weevers: Volgens mij lost dit niet zo heel veel op. Een update is altijd een moment opname. We hebben de toezegging dat er over 'wind' een apart stuk naar de raad toekomt.
De heer Holtman: We gaan toch geen stuk vaststellen waarvan we weten dat het niet klopt?
De heer Hollema: Wij gaan mee in de opmerking van de VVD-fractie of wij dit stuk niet voor kennisgeving moeten aannemen. De D66 fractie voelt zich allerminst comfortabel om dit stuk goed te keuren.

Discussiepunten.

- A4tje eenvoudig inzicht in deze materie.
- Waar is het college op af te rekenen. Update is niet consistent, dubbellingen met andere beleidsstukken.
- Moeten we niet iets met het knelpunt aardgasverbruik.
- Hagenwind en RES
- Houtstook niet meer aanmerken als duurzame energie – aanpassen in de update.
- Aanvullende knelpuntenanalyse windproblematiek.
- Wat willen we als raad in deze update opnemen en welke verwachting hebben we daarbij.

Conclusie.
De voorzitter concludeert dat er een toezegging is gedaan om het Uitnodigingskader Zon en wind dit jaar te evalueren.

Na enige discussie concludeert de voorzitter dat de fracties dit document op dit moment voor kennisgeving aannemen. Alle fracties kunnen binnen 2 weken input, schriftelijke vragen, speerpunten, vorm etc. indienen bij de griffie. Deze zullen worden doorgestuurd naar het college. Verzocht wordt ook om een informele bijeenkomst.
Wethouder Groters zegt toe dat er vóór de zomer een informeel overleg komt mits de agenda dat mogelijk maakt.
De voorzitter concludeert dat dit voorstel niet naar de raadsvergadering van 25 april 2023 gaat.

4. Voorstel tot vaststelling van de Verordening Stimuleringslening verduurzaming winkels, kantoren en panden met zakelijke bestemming.

Eerste termijn.

De heer Hüning: Mooi dat dit tot stand is gekomen of gaat komen. Een aandachtspunt. De zekerheden die te stellen zijn door de gemeente. Het is leuk dat een ondernemer gesteund wordt door een lening met 1,6% rente. Maar als die ondernemer vervolgens wel een investering wil doen zonder duurzaamheid dan moet hij evengoed die investering kunnen doen. Dus de zekerheden die de gemeente gaat stellen of die de AGEM voor hen gaat bekijken, moeten niet te hoog liggen.
De heer Rijks: Ik hoor zeggen; als een ondernemer een investering wil doen zonder rekening te houden met duurzaamheid.
De heer Hüning: Wel rekening houden met duurzaamheid en deze lening wil afsluiten dat er dan niet te hoge eisen worden gesteld zodat een bank niet meer verder gaat investeren.
Mevrouw Kraaijenbrink: Duidelijk voorstel. Zijn de financiën echt het punt waar ondernemers mee zitten of zijn er andere punten waar ze ook mee geholpen kunnen worden om te gaan verduurzamen. Of is dit echt een kwestie van geld? Er staat in dat met het ondernemerspunt Aalten-Doetinchem contact kan worden opgenomen. De fractie van het CDA wil graag tussentijds geïnformeerd worden. In hoeverre er aanvragen gedaan worden en wat daar mee gedaan wordt. Een update zou prettig zijn.
De heer Holtman: Goed voorstel, helder voorstel. Wij geloven dat dit kan bijdragen aan verduurzamen, dat dit in die zin goed werkt. In hoeverre wordt er nog gekeken naar winsten die worden gemaakt. Een bedrijf kan heel veel winst maken. Of maken we daar geen onderscheid in? Of is de kans dat zo'n bedrijf er gebruik van gaat maken, nihil?
De heer Hollema: Een goede zaak dat deze regeling er komt. Wij denken dat het goed is om na één jaar te evalueren.
De heer Weevers: Ook de fractie van de Progressieve Partij vindt dit een goede zaak. Wij zijn het eens met de vraag naar een update en evaluatie. Wat wij daar dan graag in zouden zien is wat dit oplevert in kilo's Co2 reductie.
De heer Rijks: Prima regeling. We hebben nog even gekeken naar de participatie en de communicatie. Mooi dat er met de ondernemers en de gemeente Doetinchem gekeken is hoe dit op elkaar af te stemmen is. De rente die we betalen is nu al iets hoger dan wat we ontvangen. We hebben nog geld uit een potje duurzaamheid en dat kan daarvoor gebruikt worden. Ook de fractie van GemeenteBelangen wil graag op de hoogte gehouden worden van aantallen en opbrengsten. Geen discussiepunten.
De heer Koskamp: Mooi plan. Ook wij hadden de vraag in hoeverre gaan ondernemers hier massaal gebruik van maken. Een update daarin is wel wenselijk. Wat wij missen is wat hier precies de leidraad in is. De doelstelling die de gemeente heeft wordt als leidraad genomen. Is dat dan de doelstelling uit het Plan van aanpak duurzaamheid of zijn dat alle paraplu doelstellingen. Misschien is het wel fijn voor de ondernemer om daar een duidelijk kader in te hebben.

Reactie college.

Wethouder Groters: Het punt van de VVD-fractie, niet te hoge zekerheden, gaan we meenemen richting uitvoeringsorgaan. Of het een kwestie van geld is? Gekeken is welke vragen er bij de AGEM binnenkwamen. En het was met name een kwestie van geld. Advies dat kregen ze al. Toegezegd wordt jaarlijks een raadsmededeling te doen met aantallen. Voorgesteld wordt om n.a.v. de raadsmededeling eventueel wel of geen evaluatie te doen. De vraag om in de verordening kilo's Co2 reductie in op te nemen is eigenlijk onmogelijk omdat te doen. Dit is een zeer ingewikkeld rekenproces.
De heer Weevers: Dit kan toch gewoon worden opgenomen in de aanvraag. We willen deze, en deze investeringen doen en verwachten zoveel gas te besparen. Als je het kuub gas weet, dan weet je ook het aantal kilo's Co2. Dit staat niet in de verordening, maar misschien moeten we dit nog even aanvullen.
Wethouder Groters: Met winsten wordt geen rekening gehouden. Leidraad. De ondernemer wil zo optimaal verduurzamen en niet zozeer dat dit moet passen binnen de doelstellingen van de gemeente. De voorwaarden om in aanmerking te komen staan in de regeling.
De heer Koskamp: De doelstellingen die gemeente heeft omtrent duurzaamheid, wordt als leidraad genomen.
Wethouder Groters zegt toe dat dit schriftelijk wordt beantwoord.

Discussiepunten.

- wat levert dit op aan Co2 reductie.

Tweede termijn.

Discussiepunt: wat levert dit op aan Co2 reductie en moet je dit terugleggen bij de ondernemers. Moet er bij een aanvraag aangetoond worden hoe dit leidt tot Co2 reductie.

De heer Weevers: In de verordening wordt in artikel 8 al gevraagd om een aantal zaken. Stimuleringsmaatregelen, werkelijke kosten, planning. Volgens ons kan hier heel eenvoudig een punt D bij zoals “de te verwachten besparing op gas en elektra”.
De heer Holtman: Voor de ChristenUnie fractie hoeft dit niet. Dan komt er nog weer meer werk achter te liggen. We moeten het juist simpel houden.
De heer Weevers: Wij denken dat de ondernemer ook heel graag wil weten wat hij bereikt.
De heer Hüning: Ook voor de VVD-fractie hoeft dit niet persé.
De heer Rijks: Wij kunnen ons voorstellen dat ondernemers daar problemen mee hebben. Extra werk enz.

Conclusie.
De voorzitter concludeert dat er toezeggingen zijn gedaan nl:

- **Niet te hoge zekerheden meenemen richting uitvoeringsorgaan;**
- **Jaarlijks een raadsmededeling met aantallen en opbrengsten;**
- **Schriftelijke beantwoording wat precies de voorwaarden zijn om voor de stimuleringsregeling in aanmerking te komen. Duidelijke kaders aangeven welke doelstellingen er worden bedoeld.**

De voorzitter concludeert dat dit voorstel als bespreekstuk naar de raadsvergadering van 25 april 2023 gaat omdat er mogelijk een amendement wordt ingediend.

Aldus vastgesteld door de gemeenteraad van Aalten in de openbare vergadering van 25 april 2023.

M.A.J.B. Fiering
raadsgriffier

mr. A.B. Stapelkamp
voorzitter